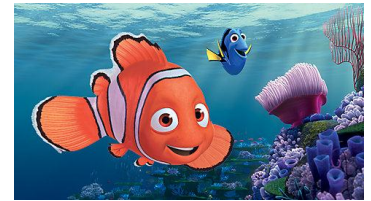

Na koja tri književna roda dijelimo književnost?

(Književnost dijelimo na **epiku** (epška djela), **liriku** (lirska djela) i **dramu** (dramska djela).)

Koje su osnovne osobine tih književnih rodova i koje književne vrste svrstavamo u pojedine rodove (npr. kamo svrstavamo roman, kamo igrokaz, kamo pjesme...)?

Epška djela su ona koja imaju priču, razvijenu radnju, fabulu, tj. u epiku spadaju pripovjedna djela (pripovijetke, romani, crtice, bajke, basne...).

Dramska djela su ona koja su pisana da bi se izvodila na pozornici. Zato se i pišu tako da se napiše ime lika i ono što će lik govoriti na pozornici. U zagradi se katkad dodaju poneke upute glumcima ili redatelju koje nazivamo *didaskalije*. Razgovor likova u dramskim djelima nazivamo **dijalog**, a kada je lik sam na pozornici i glasno razmišlja, to zovemo **monolog**.

U **liriku** ubrajamo lirske pjesme. U njima pjesnik iznosi svoje dojmove, **osjeća** je o domovini, prirodi, ljubavi, ljudima, životu, Bogu... Pjesnik slikovito, pjesnički prenosi svoja razmišljanja i osjeća je u pjesmu. Ta su djela obično kratka i pisana u stihovima.

Pjesnici u pjesmama često pazе na RITAM.

Što čini lijep ritam? Ritam čine neke pravilnosti. Najvažnije pravilnosti su: RIMA I JEDNAK BROJ SLOGOVA U STIHOVIMA.

Što je stih? (Stih je redak u pjesmi.) Kako zovemo stih od pet slogova, od šest, sedam...? (Peterac, šesterac...)

Kako zovemo pisanje u rečenicama – onakvo kakvo je u romanima, u udžbeniku iz povijesti, prirode itd?

(Takav način pisanja zovemo PROZA.)

Što je tema? (Tema je ono o čemu djelo govori.)

Što je motiv? (Dva značenja: a) motiv je manji dio teme, tj. podtema; b) motiv je poticaj na pisanje – inspiracija.)

Kako dijelimo lirske pjesme na vrste?

Lirske pjesme dijelimo po temi o kojoj govore na: domoljubne, ljubavne, pejzažne, misaone...

Koje pjesme nazivamo pejzažnima? (Pejzažnima nazivamo pjesme koje opisuju krajolik, prirodu.)

Za koje pjesme kažemo da su pisane vezanim stihom, a za koje da su pisane slobodnim stihom?

(slobodnim – one koje nemaju rimu; vezanim – one koje imaju rimu)

Što su to Pjesničke slike? (To su pjesnikova opažanja doživljena raznim osjetilima i prenesena u pjesmu riječima. Mogu biti: **vidne, slušne, mirisne, dodirne i okusne**.)

ŠTO JE PERSONIFIKACIJA?

To je stilski postupak kada nešto neživo dobiva osobine živoga bića. Na primjer: „Školski imenik mi se zlobno smješka...“

ŠTO JE EPITET?

To je ukrasni pridjev. Takav se pridjev po nečemu ističe, malo je neobičan, slikovit, pjesnički. Na primjer: „zlatno ljeto“, „bijesni valovi“, „slomljeno jutro“...

ŠTO JE ONOMATOPEJA?

Kada se glasovima, tj. riječima oponašaju zvukovi iz prirode. Na primjer: „šušti lišće šumsko...“ U tim riječima se ponavlja glas š da malo podsjeti na zvuk iz prirode.

ŠTO JE USPOREDBA?

To je stilski postupak kada se po nekoj sličnosti uspoređuju dva ili više predmeta, dva ili više bića, dvije ili više pojava, radnji... Za usporedbu se koriste riječi: kao, poput, nalik... Npr. *Pero je velik kao neki div. Brz je kao zec.*

ŠTO JE PRENESENO ZNAČENJE?

Katkad neke riječi ili misli ne trebamo shvatiti doslovno, nego one imaju drugo, preneseno značenje. Npr. „Spušta se noć. Nebeska svijeća polako se gasi.“

Kako nazivamo upotrebu riječi u prenesenom značenju? **METAFORA**

Koji su dijelovi radnje ili fabule? (Svaka priča ima: UVOD , ZAPLET , VRHUNAC I RASPLET.)

Što je radnja ili fabula? To je tijek događaja u književnom djelu.

Što je roman, što je pripovijetka? Kako ih razlikovati?

Roman je duže, pripovijetka kraće prozno djelo. Po tome ih razlikujemo. Roman ima barem stotinjak stranica.

Što je crtica? Crtica je kratko pripovjedno djelo, koje obično ima stranicu-dvije pa je pogodna za časopise. Zato što je kratka, ima malo likova i jednostavnu radnju.

Što je igrokaz? (Igrokaz je kratko dramsko djelo obično namijenjeno djeci.)

Što je kazalište? (Tako zovemo zgradu u kojoj se izvode dramska djela, kazališne predstave.)

Vrste kazališta: kazalište za djecu, kazalište lutaka, kazalište u kojem se izvode predstave za odrasle ljude: drame i komedije.

Stvaratelji kazališne predstave: redatelj, glumci, scenograf, kostimograf...

U kojem licu/osobi može biti pripovjedač?

(Može biti u prvoj osobi – tada je on lik u radnji. A može biti u trećoj osobi – tada on pripovijeda priču kao da ju promatra sa strane.)

Što je različito kod pripovjedača u prvoj i trećoj osobi u vezi s razmišljanjima likova?

(Pripovjedač u prvoj osobi može potpuno znati samo svoja razmišljanja. Razmišljanja drugih likova on ne zna, može samo pretpostaviti što oni misle. Pripovjedač u trećoj osobi po volji ulazi u misli bilo kojeg lika u djelu.)

Što je **karakterizacija** likova u književnim djelima?

(To je iznošenje ljudskih osobina likova, tj. po **govoru, postupcima, razmišljanjima**... prepoznamo kakav je lik kao čovjek.)

Koje su glavne osobine bajke kao književne vrste?

(Ima i stvarne i nestvarne likove, likovi su podijeljeni na dobre i loše, a dobri nakon niza prepreka pobjeđuju. Često ima i pouku. Uglavnom su pisane za djecu.)

Što je basna? (*Pripovjedno djelo, najčešće kratko, u kojem su glavni likovi životinje. Svaka životinja predstavlja zapravo određenu vrstu ljudi, npr. mrav predstavlja marljiva čovjeka, cvrčak veseljaka i lijenčinu itd. Na kraju basne iz njene radnje može se izvući pouka.*)

Kakvi su načini (tehnike) pisanja u pripovjednim djelima?

U nekim rečenicama iznose se događaji, radnja – to su **pripovjedne rečenice**.

U nekim rečenicama se opisuje izgled prostora, ljudi i sl. – to su **opisne rečenice**.

U nekim rečenicama se navodi govor likova – to je **dijalog**.

U nekim rečenicama pripovjedač iznosi svoje **razmišljanje ili razmišljanje nekog lika**.

MEDIJSKA KULTURA

Što su mediji? To su sredstva koja omogućuju prijenos informacija, tj. mediji su prijenosnici informacija, npr. tisak, televizija, radio.

Što su masovni mediji?

To su mediji koji omogućuju prijenos informacija mnogim ljudima, masama. Takvima smatramo televiziju, radio, novine, internet.

Koje su dvije vrste masovnih medija?

Tiskovni (novine) i elektronički (TV, radio, internet).

Kako dijelimo medije prema osjetilima kojima ih

doživljavamo? *Dijelimo ih na auditivne ili slušne, vizualne ili vidne te audiovizualne ili vidno-slušne.*

Filmski rodovi? (*igrani, animirani, dokumentarni*)